

Ana Ludușan este lector universitar la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială. Este președinta Ligii Apărării Drepturilor Omului, filiala Cluj. A fost distinsă cu diploma de excelență a cluburilor LIONS (2006) și cu diploma pentru fidelitate civică acordată de Consiliul Civic Local Cluj-Napoca (2009). A publicat volume de specialitate la editura Studium, precum și numeroase studii și analize în diferite publicații. Romanul său *Micul Stalin*, publicat în 1999 la editura Hipparion din Cluj-Napoca, a fost nominalizat la premiul editurii Univers.

Ana Ludușan, *Zinzin*

© 2010, Institutul European, pentru prezenta ediție

www.euroinst.ro

INSTITUTUL EUROPEAN

Iași, str. Lascăr Catargi nr. 43, 700107

O.P. 1 C.P. 161

euroedit@hotmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LUDUȘAN, ANA

Zinzin / Ana Ludușan. - Iași : Institutul European,

2010

ISBN 978-973-611-691-9

821.135.1-31

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

ANA LUDUȘAN

ZINZIN

INSTITUTUL EUROPEAN

2010

Respect pentru oamenii cărții
Mulțumesc Domnului George Petre, (Hornsby) Sydney pentru scurta dar călduroasa sa găzduire.

Mulțumesc Liviei pentru generozitatea și proștețimea comportamentului său. Mulțumesc familiei Chiper (Paramata) Sydney, mai ales lui Carmen, feminista autentică, a cărei blândețe nu o să o uit niciodată. Mulțumesc Olimpiei Marina, gazda atâtor zile petrecute la Bonday Beach.

Mulțumesc familiei Roca (Liana și George) pentru îmbelșugatele lor prânzuri și mai ales pentru înlesnirea de a călători nestingherită prin Sydney și împrejurimi.

Mulțumesc maghiarei Iona din Sydnei care mi-a prilejuit o călătorie extrem de interesantă până în cel mai îndepărtat colț al Sydney-ului.

Mulțumesc Stelei Breazu, mama ambasadoarei României la Cambera, Manuela Vulpe, pentru primirea călduroasă de Ziua națională a României.

Mulțumesc din toată inima lui: Ștefi, Joji, Rubi, Silviei, familiei Tohăneanu și tuturor românilor din Sydney și Melbourne care m-au găzduit și m-au considerat prietena lor.

Menționez că toate personajele din jurnalul australian, jurnal intercalat în roman, nu au corespondent în realitate, dar sunt inspirate de experiența australiană.

Cluj-Napoca, iulie 2010
Ana Ludușan

7 noiembrie 2009, Sydney, Australia

Stau pe plaja din Manly la buza Oceanului Pacific. Sunt de câteva zile în Sydney. Mă „vântur” prin marele oraș ca pe ulițele copilăriei, cu sentimentul că viața mea a înmugurit dogorâtă de soarele australian. Cu fața în nisip, cu mâinile căuș la urechi, ascult zbuciumul oceanului și mă afund tot mai adânc în amintiri. Mă plimb prin creierul meu ca printr-o mazăgă. Vreau să scriu o carte, dar nu știu de unde să o apuc. Personajele mă vizitează, dar nu le găsesc încă locul în poveste. Închid ochii și mă gândesc la ele:

Zinzin stă cocoșată în vârful unui copac în parcul din centrul orașului. Este îmbrăcată într-o rochie de seară, ruptă în fâșii înguste, de parcă cineva ar fi pus-o acolo să prindă muște. Printre zdrențele de pe ea se zărește un trup împlinit, încă pietros. Stă cu o vioară în poală și se uită absentă în zare. Din când în când o droaie de copii ai străzii se urcă alături de ea și încep să cânte frenetic, din toți bojocii. Zinzin cântă cu vioara înfiptă în claviculă de parcă atunci ar sta să moară. La anumite ore ale zilei oamenii urbei se adună și ascultă hipnotizați concertul lui Zinzin. Prietenii și autoritățile au încercat „să o dea jos din copac”, dar nu au reușit. În momentul în care un polițist încearcă să se

apropie de copacul lui Zinzin aceasta începe să cânte în disperare și tot orașul se adună în parcul central. Odată unul dintre polițai a vrut să urce fără veste în copacul lui Zinzin. Aceasta a început să urle din toți bojocii, copiii străzii s-au adunat împrejurul ei, iar oamenii prezenți acolo au început să strige la polițai: „Coboară dracului de acolo”. De atunci Zinzin locuiește „în copac”, așa spun cei din urbea ei, copiii străzii îi duc de mâncare, îi țin companie și o ocrotesc când are crize de panică. Din când în când, Zinzin se uită înspăimântată sub ea, începe să urce tot mai sus și țipă că vin viiturile, țipă într-una. Atunci i se întunecă privirile, începe să tremure și e gata-gata să-și dea drumul de sus. În acel moment, copiii fac cerc în jurul ei și încep să cânte. După o vreme femeia adoarme, iar copiii au grijă să o așeze cu blândețe în scorbura copacului ca în căușul unei palme. Lumea vorbește că acolo sus în copac s-a format o comunitate care funcționează după propriile ei reguli. O comunitate suverană, liberă de orice constrângeri și indiferentă la viitor. Exact opusul celei de jos.

Sandei tocmai a făcut un duș după o partidă zdravănă de sex. Întodeauna face duș după o partidă de sex, apoi mănâncă trei kilograme de mere sau unul de lămâi, după cum se nimerește, se înfășoară într-un cearceaf umed, se bagă în pat și doarme o zi și o noapte. Când se trezește, merge la filarmonică, deschide capacul

pianului și începe să cânte de parcă s-ar afla la Scala din Milano.

Aide face plajă în pielea goală în curtea ei din centrul orașului. Așa încearcă ea să supra-viețuiască Marii Revoluții, cea care a rupt Cortina de fier.

„Trebuia să observi că sunt doar îndrăgostită, nu și idioată”, spunea Zinzin, vorbind cu iubitul ei ficțiune la telefon. Pentru a suporta mizeria de viață prin care călătorea, și spera ca această călătorie să fie doar accidentală, Zinzin își crease o ficțiune bună la toate. Când era disperată, ficțiunea avea rol de sac de box, când voia să călătorească, aceasta se transforma în avion, întodeauna în avion, deși avea rău de înălțime visa să călătorească doar cu avionul, de aceea își crease unul pentru propria ei folosință. Avea nevoie de ficțiuni pentru a umple golul care o chinase toată viața, deși viața ei era demnă de invidiat, mulți chiar o pizmuiau, era sănătoasă, talentată, cânta la vioară ca nimeni alta, dar viața ei se stricase în mare măsură din această pricină. Cât zdrăngănisese cuminte la vioară, interpretând fidel din clasici, avea prieteni cu duinumul, o și copleșeau cu laudele lor, nu era zi să nu audă cât este „de bellă, de florelinte”, dar cum a început să se lase în voia arcușului ascultând acea voce interioară care se zbuciuma în ea ca pruncul în pântecul mamei, se făcuse gol în jurul ei de parcă o aruncase dumnezeu în

hăurile iadului. Se străduise din răspuțeri și ieșise din această încurcătură, se cumițise, își legase degetele, urechile și lumina ochilor ca să nu mai vadă, să nu mai audă acea voce interioară care o izgonea din lume, o îndepărta de prieteni și de familie, chiar soțul ei se purta cu dușmănie de când auzise la un concert cum a umplut sala de sunete incandescente, tremurau oamenii și animalele aflate la o mie de metri depărtare, aerul s-a transformat într-un abur lăptos, spectatorii în obiecte imponderabile, pluteau prin văzduh ca vedeniile, Zinzin s-a înfipt cu picioarele în podea și a cântat ca o apucată, soarele alb se ridica pe cer ca o lună palidă, verdele se amesteca în roșu, din înaltul cerului curgeau picuri de lumină, sunetele pluteau în albastru, dincolo de simțuri cineva povestea învierea, femeia, vioara, un singur trup, durerea contorsionată, cineva murea în univers, e greu pe pământ, e greu și în ceruri, nimeni nu scapă de singurătate, ne amăgim, ne amăgim, visăm să iubim cu disperare și ne trezim în clișee, visăm să facem dragoste și totul e doar o amețală sexuală, visăm să-l respirăm pe celălalt și ne trezim cu un loc gol lângă noi, visăm să ne iubim copiii dar ei au plecat la discotecă sau prin cartier, nu se va alege nimic de capul lor, ei spun, bătrânii trebuie să moară ca noi să putem crea o altă lume, doar discotecii și marihuana, tâmpiții nu știu decât să muncească și iarăși să muncească, s-au transformat în picamere, nimeni nu-i poate opri, bătrânii spun că asta-i sensul vieții, o fi, dar al nostru e altul, e sex și manele, vioara țipă în

tăcerea groasă din sală, din stigmatete de la mâini și de la picioare se preling picuri de sânge.

Pentru că nu a reușit în cariera de violonistă, de mamă și de soție, Zinzin și-a creat un iubit, desigur în imaginație, la vârsta ei nu și-ar fi putut permite un altfel de iubit, și desigur acesta din imaginație era exact pe gustul ei, îl făcuse diplomat de carieră, deci mereu plecat, foarte civilizată, așa cum nu mai găsești în lumea de azi, un fel de om de știință, unul cu har, de la care se molipsiseră marile curente filosofice ale lumii, deschizător de drumuri și neapărat frumos, frumos cum nimeni nu a mai văzut. De aceea Zinzin nu avea niciun fel de conflict cu cei din jur, pleca la întâlnire doar când toți ceilalți se culcaseră sau când făcea curățenie în bucătărie. Pentru că era nespus de fericită își permitea pe ascuns să cânte și la vioară, întotdeauna când cei din casă se uitau la televizor, erau atât de fascinați de telenovele și de raliuri încât putea să umple casa întregă cu sunetele ei, nimeni n-ar fi auzit-o. Viața lui Zinzin intrase într-o eră nouă, în cea norocoasă, se împlinea pe zi ce trece, la minte și la trup. Deși trecuse bine de cincizeci de ani începuse să semene cu o adolescentă, se subțiasse, organele interne îi întineriseră, cu câteva luni în urmă avusese chiar o spaimă, i se părea că a rămas gravidă, dar cum nu se întâlnise de mult cu iubitul ei ficțiune, poate chiar de o jumătate de an, el îi spusese doar că este foarte ocupat, o spusese atât de frumos: „Tu nu vezi că nu-mi aparțin?”, o dojenise blând pentru insistențele ei, deci cum

nu se întâlnise de mult cu iubitul ei nu avea cum să rămână gravidă, iar ea nu ar fi avut insolența să se creadă personaj biblic, până la urmă simptomele ei de gravidă se dovediră o cumplită criză de rinichi. Acest incident i-a zdruncinat încrederea în iubitul ei ficțiune. Ceva nu era în regulă. Ea îl crease după toate regulile ficțiunii, nu-i ceruse s-o ia de nevastă, nici măcar să o danseze, îi ceruse doar două întâlniri pe an, și acelea în mare clandestinitate, în așa fel încât să nu aștepte nimeni, nici măcar cei de la ambasadă, deși aceștia probabil nu se sinchiseau de povești de felul acesta, făceau urât doar la cele care amenințau granițele țării sau securitatea națională, or ea nu-i cerea iubitului ei ficțiune decât s-o lase să-și așeze capul pe umerii lui, să-și lase lacrimile în voie, să plângă până se satură, îi era atât de dor de el, avea nevoie să-l audă, să-l vadă, să-l atingă, să respire aerul din jurul lui... dar... el „nu-și aparținea”. Își imaginase chiar o vacanță cu el, la mare, o fascina marea în aceeași măsură în care o fascinau ficțiunile, dar el fusese mereu ocupat așa că ea amânase, tot amânase, până când începuse să urască marea. Pentru că nu au putut merge la mare vorbeau la telefon, în niciun caz pe mobil, fiindcă ura acest mod de a lăsa lumea să-ți cotropească intimitatea, erai ca în piața publică, văzuse într-un film, poate singurul la care se uitase în ultimii zece ani, cum un bărbat făcea dragoste cu „femeia vieții lui” în timp ce perfecta o afacere prin telefonul mobil. O zguduise în așa măsură acea scenă încât a jurat că ea nu va vorbi în viața ei decât la telefoanele fixe, iar cu iubitul ei

ficțiune vorbea doar la telefonul de la birou. Acolo nu avea de ce să se teamă că îl va surprinde în situații intime, dar trebuie să știi că Zinzin se hotărâse să respecte intimitatea iubitului ei, accepta, desigur cu strângere de inimă, ca el să aibă și alte iubite, era chiar normal din moment ce ei se întâlneau atât de rar, deși el protesta vehement când ea aducea vorba despre astfel de lucruri, se uita cumva cu reproș la ea spunându-i: „Cu o astfel de agendă”?, dar nu era deloc convingător, un al șaptelea simț îi spunea că această agendă era un pretext, iubitul ei ficțiune fusese fascinat, e adevărat, de apariția ei neașteptată, de prospețimea cuvintelor, de felul grațios în care îl desenase, de pasiunea ei, neobișnuită la femeile din contemporaneitate, dar mai ales de felul generos în care îi descriese relația lor, nicio obligație pentru el, toate obligațiile pentru ea, primise bucuros această ofertă, ar fi fost prost să zică ba, dar până la urmă tot observase că ea este prea bătrână, că venise din fundul lumii, nimeni nu o cunoștea, nu scria despre ea în ziare, nu era deputată în parlamentul țării, nici vedetă de cinema, nici măcar ministă de justiție.

Ca să scape de Zinzin, iubitul ei ficțiune și-a construit o strategie. Promitea că vine la întâlniri și nu mai venea. Mereu interveneau probleme de-ale ambasadei. Putea ea să lupte cu o ambasadă, și mai ales cu una din centrul universului? Promitea că o s-o sune la telefon dar uita să sune. Promitea că-i va scrie, dar ea nici nu aștepta asemenea minuni, deși se uita mereu în poștă, de începuseră cei din familie să

facă semne în urmă ei. Era din ce în ce mai tristă, se subția văzând cu ochii, rămăsese cât o pasare, dintr-o femeie zdravănă de-ți era mai mare dragul să te uiți la ea, îi intrase în cap că iubitul ei ficțiune o place doar dacă are greutate standard. Acest lucru l-a dedus din faptul că ea l-a înzestrat cu însușiri speciale. Iubitul ei ficțiune trebuia să fie cel mai interesant bărbat din univers, altfel de ce și-ar pierde vremea cu el?! Nu mai era o adolescentă să viseze toată ziua la cai verzi pe pereți, fusese întodeauna o femeie rațională, poate chiar prea rațională, chiar seacă pentru gustul bărbaților. Chiar iubitul ei ficțiune îi reproșase într-o zi că: „are un aer prea sever”, se uitase la el nedumerită, nu înțelegea la ce se referă, ea era numai lumină în prezența lui, cine știe, poate el pătrunsese în viața ei reală, acolo, da, era mereu severă, cum ar fi putut altfel să hrănească atâtea guri, să pună la punct o casă, să conducă o filarmonică unde fiecare se crede un geniu. Dar ce o stânjenise cel mai tare fusese gestul lui, acel gest de mângâiere, de căutare a ridurilor, a puținelor depuneri, a împuținării „masei musculare”. Încercase să se țină cu firea, dar își jurase în sinea ei că nu va mai veni la nicio întâlnire de acum încolo, poate dacă el va insista, se va ruga din răspuțeri, dacă îl va simți disperat, atunci da, se va îndupleca. Doar atunci, probabil, vor face dragoste, așa cum doar în imaginație este posibil, atunci va ști să o facă să se simtă tânără, frumoasă și deșteaptă, altfel cum să se simtă în largul ei, de cele mai multe ori graba cu care făceau dragoste, din cauza agendei lui, o

transforma în păpușă gonflabilă, în acele momente simțea cum se rupe ceva în ea, ceva îngrozitor de profund, simțea greșeala de a-și fi creat un astfel de iubit ficțiune, dar nu mai era drum de întoarcere, iubitul ei ficțiune îi intrase în toate fibrele, îi devasta zilele, îi pârjolea nopțile, devenise umbra ei. Ca să scape cumva de el se așezase lângă telefon, aștepta să o sune ca să-i poată spune una de la obraz, nimeni nu o putea desprinde de acolo, cei din casă îi improvizară un pat dintr-un fotoliu, de mâncat nu mai mânca de mult, din când în când puteau să-i umezească buzele arse de febră cu un tifon îmbibat în apă, aștepta telefonul de la iubitul ei ficțiune, telefon care nu mai venea, deși ea își pregătise cel mai bun răspuns formulat de-a lungul vieții, obosită de așteptare, la scuzele lui lamentabile, o să-i spună verde în față: „Trebuia să observi că sunt doar îndrăgostită, nu și idioată”.

8 noiembrie 2009, Sydney

Sunt în centrul Sydney-ului, între Queen Victoria Building și Town Hall. Lângă mine se află statuia reginei Victoria, o femeie aproape bătrână, masivă, severă, îmi amintește de bunica. După înfățișare parcă ar fi surori. Bunica era o femeie masivă ca un urs, întunecată la față din pricina atâtor griji, dar înțeleaptă și generoasă. Și acum îi văd ochii, fața, îi aud vorbele pe care mi le-a spus când am plecat la școală în oraș. M-a petrecut până la șosea, cam trei kilometri peste

hotar, fără să scoată un cuvânt. Îi simțeam inima suspendată de un fir de păianjen. Crescusem în brațele ei. De la câteva luni mă culca cu ea. Mă strecuram în cășul cald al corpului ei masiv, întotdeauna mirosind a busuioac și cumva a sevele pământului, și adormeam fericită. Atunci când am părăsit satul, pentru prima oară și pentru totdeauna, bunica s-a uitat cu ochii împăienjeniți de lacrimi la mine și mi-a spus doar atât: „Să nu mă faci de ocară”. Sunt în mijlocul Sydney-ului, și mă uit la statuia reginei Victoria și o văd pe bunica. „Să nu mă faci de ocară”. Am peste cincizeci de ani și mă întreb dacă viața mea a avut vreun sens. Clădirile înfipite în cer mă amănesc, șuvoiul de oameni din jur îmi dă senzația că visez. Și totuși sunt aici, singură în mijlocul unei lumi complet necunoscute, „la capătul lumii”, cum ar spune bunica, și totuși nu am senzația de loc străin. Am senzația doar că visez. Nu departe, la ieșirea din metrou, un aborigen cântă dintr-un fel de corn, un cântec gutural. Îl privesc. Din punctul de vedere al unui european poate fi un negru urât. Mă uit îndelung la el. Fața brăzdată de riduri, mușchii feței și ai trupului foarte fermi, mâinile frumoase, expresive, cântecul pătrunde în trupul meu ca o apă întunecată, mă așez pe banca din apropiere fermecată de sunetele guturale, e un fel de părculeț, oamenii se plimbă, mănâncă, tinerii se sărută, unii stau întinși pe bănci, închid ochii, alunec în vis de parcă aș păși printr-o poartă.

Aide umbla de două ceasuri fără rost, colindând piața, se amestecase printre cumpărători și nu scăpase de un sentiment ciudat de panică. Simțurile îi erau încordate la maximum, niciun gând, însă, nicio dorință nu se articula. Se strecura printre oameni cu senzația că este urmărită. Nu mai avusese niciodată acest sentiment, chiar copilă fiind, umbla noaptea pe toate coclaurile satului. Nu putea spune că nu-i era frică de întuneric, dar putea să-și învingă frica, și de aceea își câștigase un titlu de glorie printre copiii de seama ei înfruntând întunericul și situațiile dificile. Și totuși, acum, la douăzeci de ani, trăiește un sentiment acut de panică. O panică stranie, plină de curiozitate. Se uită la oameni de parcă i-ar descoperi pentru prima oară. Cuvintele lor, gesturile par noi. Deodată i se pare că descoperă copacii. Rămâne cu ochii ațintiți spre ei. Frunze, frunze verzi, muguri plesnind. Are douăzeci de ani, a crescut la țară, sub ochii ei se naștea și murea natura, și doar acum descoperă mugurii plesnind în frunze. Mișcare, taină, viața năvălind nestăvilită. Se oprește fascinată și se uită la tulpinile teilor, la coroanele umbrind amurgul. Mângâie copacii cu senzația că sevele curg prin mâinile ei. Ochii i se dilată în lumini verzi întunecate, nările freamătă, simte cum piciorul îi devine mai elastic, călcătura mai săltată. Clipe nebune, natură molipsitoare. A visat, a iubit în imaginație, dar sângele și carnea ei nu au cunoscut acel amestec amețitor de plăcere care îi frige simțurile. Ca atunci când dorința tulbure îi întunecase mintea, durerea adunată în sufletul ei de copil se răzbușase pe un